

คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วยการกำหนดข้อบังคับและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับผู้จัดการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์

ด้วยสหกรณ์หลายแห่งในปัจจุบัน มีปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์มากกว่าสิบคนขึ้นไป จึงจำเป็นต้องกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติระหว่างนายจ้าง (สหกรณ์) และลูกจ้าง (เจ้าหน้าที่สหกรณ์และลูกจ้างสหกรณ์) จะทำให้การบริหารงานบุคคลของนายจ้างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ กฎกระทรวง หรือประกาศอื่นที่เกี่ยวข้อง

นายทะเบียนสหกรณ์จึงกำหนดร่างระเบียบสหกรณ์... จำกัด ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสหกรณ์ พ.ศ. ... และร่างระเบียบสหกรณ์ ... จำกัด ว่าด้วยข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน พ.ศ. ... เพื่อให้สหกรณ์ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดระเบียบขึ้นถือปฏิบัติ และมีข้อเสนอแนะในการกำหนดข้อบังคับและระเบียบ ดังนี้

๑. การกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งผู้จัดการ ควรกำหนดจำนวนอายุครบกี่ปี และให้พ้นจากตำแหน่งในวันที่อายุครบบริบูรณ์ หรือวันสิ้นปีทางบัญชีที่อายุครบบริบูรณ์ กรณีสหกรณ์ประสงค์จัดจ้างผู้จัดการที่เกษียณอายุแล้วทำงานต่อเป็นคราวๆ ต้องกำหนดในข้อบังคับอย่างชัดเจนว่าคราวละกี่ปี และควรตระหนักถึงด้านสุขภาพร่างกายของผู้จัดการ โดยสอดคล้องกับประสิทธิภาพการดำเนินกิจการของสหกรณ์ เป็นสำคัญ

๒. การกำหนดระเบียบที่เกี่ยวข้องกับผู้จัดการและเจ้าหน้าที่

(๑) สหกรณ์มีลักษณะเหมือนการประกอบธุรกิจขึ้นอยู่กับผลประกอบการ และจะมีการปิดบัญชีเพื่อให้ทราบผลประกอบการปีละ ๑ ครั้ง กรณีสหกรณ์ประสงค์กำหนดให้มีการเลื่อนเงินเดือนปีละ ๒ ครั้ง แม้ว่าเป็นอำนาจบริหารจัดการภายในของสหกรณ์ก็ตาม แต่สหกรณ์ก็ควรพิจารณาจากผลการปฏิบัติงานและผลประกอบการในแต่ละรอบปีทางบัญชีของสหกรณ์เป็นหลัก หากพิจารณาการเลื่อนเงินเดือนก่อนถึงวันสิ้นปี คงยากต่อการบริหารจัดการในรอบหกเดือนในขณะที่ผลประกอบการยังไม่สิ้นสุด จึงไม่สะท้อนถึงความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ที่ชัดเจน ดังนั้น สหกรณ์จึงไม่สามารถกำหนดระเบียบใดเพื่อให้เลื่อนเงินเดือนผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ได้ปีละ ๒ ครั้ง

ทั้งนี้ กรณีสหกรณ์ใดประสงค์จะเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การเลื่อนเงินเดือนจากปีละ ๒ ครั้ง เป็นปีละ ๑ ครั้ง เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพการจ้าง หากเปลี่ยนแปลงแล้วเป็นคุณแก่ลูกจ้างก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่ถ้าไม่เป็นคุณต้องอาศัยหลักความยินยอมหรือยื่นข้อเรียกร้องตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

(๒) เมื่อสหกรณ์พิจารณาร่างระเบียบทั้งสองที่ได้แนบมาพร้อมนี้แล้ว ปรากฏว่ามีข้อความที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ และไม่มีการกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ให้ปฏิบัติเป็นไปตามที่ประกาศใช้มาก่อน และเมื่อประสงค์จะกำหนดระเบียบตามระเบียบฉบับนี้ จึงมีแนวปฏิบัติเพิ่มเติม ดังนี้

(๒.๑) หากสหกรณ์ประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกระเบียบในทางที่ไม่เป็นคุณแก่เจ้าหน้าที่ สหกรณ์จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าหน้าที่ หรือต้องแจ้งข้อเรียกร้องต่อลูกจ้างตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

(๒.๒) เรื่องใดที่ไม่ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะในระเบียบฉบับนี้ ให้ถือปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน บรรดาเรื่องใดประกาศใช้มาก่อนหน้านี้ หากขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ซึ่งไม่เป็นคุณกับเจ้าหน้าที่ให้ถือตามระเบียบนี้ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าตามที่กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานกำหนด

(๒.๓) หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการจัดทำข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน ติดต่อได้ที่สำนัก
คุ้มครองแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด และ
สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานครพื้นที่ หรือโทรศัพท์สายด่วน ๑๕๔๖

(๒.๔) กรณีต้องการความเห็นทางกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษรที่เกี่ยวกับการตีความ
กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ให้ทำข้อหารือเป็นลายลักษณ์อักษรสอบถามไปยังสำนักงานสวัสดิการ
และคุ้มครองแรงงานจังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร ที่สหกรณ์ตั้งอยู่โดยตรง และเมื่อได้รับความเห็นแล้ว ให้ส่ง
สำเนาหนังสือดังกล่าวให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัด หรือสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ - ๒
ทราบต่อไป

ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายวิศิษฐ์ ศรีสุวรรณ)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

นายทะเบียนสหกรณ์